

het verwoest — verwoestten het, toen het een eind verder ten deele weer opgebouwd was, nogmaals en nu voor goed; inwendige verdeeldheid, volgens de anderen, werd de oorzaak van een langzaam verval, een algeheele afbraak, door overwoekering met wouden gevolgd. In de 17e eeuw was alleen de naam nog bekend *); nu golven er de padivelden en wuift er het riet dat de bevolking in het leven houdt en ons rijk maakt, de donkere bosschen van riet met de bleekroode koppen, naast de glanzende spiegels van het stilstaande water.

Nu — woont daar ook een man, een Nederlander, die een goed deel van zijn leven denkt te besteden aan het terugvinden van al wat uit dien grooten tijd is overgebleven: Ir H. Maclaine Pont. Porceleinscherven zijn hem gelijk juweelen: kostbare blijken dat de voorname bewoners van Madjapahit voor hun, toch eenvoudige huizen sieraad uit China lieten komen. Vergroende muntjes bewaart hij met liefde en voor kleine beeldjes die Inlandsche jongens en meisjes hem bedeesd, maar met glanzende vraag-oogen komen brengen, betaalt hij wel . . . vijf cent, een heele som voor die kleine vindere. Ten behoeve van de „Madjapahit-Vereeniging”, die hem bij zijn belangeloozen arbeid geldelijk steunt, legt de „schervenopzichter”, zooals de bevolking hem noemt, een verzameling van Madjapahitsche kunstvoorwerpen aan; in zijn huis te Trawoelan toont hij u een aantal statuetten, waaronder sommige voortreffelijk zijn van ernstige of spottende psychologische beelding. Met geestdrift legt hij u uit (ge zoudt er niet op gekomen zijn) dat langgerekte sawah's tusschen een soort van dijkes oorspronkelijk rechte, breede straten geweest zijn en dat ongeveer alle uit den grond opstekende baksteenresten moeten wezen van stad- of wijk-omsluitende muren, welker aanduidingen op een, door hem geteekenden plattegrond een samenstel van fraaie geometrische figuren vormen. De stad, verklaart hij, was geheel regelmatig, symmetrisch van omtrek zoowel als van indeeling. De gebouwen waren elk op zichzelf misschien niet zeer belangrijk en zijn in ieder geval niet duurzaam gebleken; maar de openbare werken, als watervoorziening, waren grootsch gedacht en doeltreffend uitgevoerd. Met blijkbaar gevoel voor het schoone en menschelijk-belangwekkende toont Pont den bezoeker de weinige werken in steen die nog bijna ongerept zijn: een stadspoort genaamd Badjang Ratoe; de gewijde reinigingsplaats Tikoës; een woonplaats voor Boeddhistische kluzenaars, door het volk Goeha genoemd (= grot). Hier hebben eenige vrome mannen zich laten inmitselen en zijn er jarenlang, in vervuiling ongetwijfeld, in lichamelijke ellende, niettemin gelukkig geweest in de

*) W. Fruin—Mees, *Geschiedenis van Java, Weltevreden*, deel I, 2den druk, 1922 en deel II, 1920, alsmede: Ir H. Maclaine Pont, *De historische rol van Majapahit, een hypothese in het tijdschrift Djawa*, Sept. 1926.

De voornaamste bron van onze kennis omtrent Madjapahit is de *Nagarakertagama*, een lofdicht op Hajam Woerok, vertaald door Kern en met commentaar uitgegeven door Krom.